Тимотийға «1»

Расул Павлус Тимотийға язған биринчи мәктуп ••••
Салам
1 Қутқузғучимиз Худаниң вә үмүтүмиз Мәсиһ
Әйсаниң әмри билән Әйса Мәсиһниң расули қилип
тайинланған мәнки Павлустин■ 2 етиқат йолидики
өзүмниң садиқ оғлум болған Тимотийға салам.
ХудаАтимиз вә Рәббимиз Мәсиһ Әйсадин саңа меһри-
шәпқәт, рәһимдиллик вә хатирҗәмлик болғай!■

Сахта тәлимләрни тосуш
3 Македонийә өлкисигә барғанда, сәндин
өтүнгинимдәк *шуни йәнә өтүнимәнки,* *шу йәрдики*
бәзи кишиләргә бидъәт тәлимләрни үгәтмәңлар
дәп тапилишиң үчүн сән давамлиқ Әфәсус
шәһиридә қалғин;■ 4 уларниң әпсаниләр вә
айиғи йоқ нәсәбнамиләргә бәнд болмаслиғини
тапилиғин; булар Худаниң етиқат арқилиқла әмәлгә
ашурулидиған Өз өйигә болған планини илгири
сүрмәйду, бәлки пәқәт бемәна талаш-тартишларни
кәлтүрүп чиқириду, халас. □ ■

■ **1:1** Рос. 9:15; Кол. 1:27. ■ **1:2** Рос. 16:1; 1Кор. 4:17; Гал. 1:3; 1Тес. 3:2; 1Пет. 1:2. ■ **1:3** Рос. 20:1. □ **1:4** **«айиғи йоқ нәсәбнамиләр»** — Йәһудий хәлки һәрдайим өзиниң Тәвраттики улуқ бир «роһий әрбаб»ниң мәлум бир әвлади, Грекләр болса өзиниң мәлум бир «илаһий адәм»ниң әвлади екәнлигини испатлимақчи еди. **«Булар Худаниң етиқат арқилиқла әмәлгә ашурулидиған Өз өйигә болған планини илгири сүрмәйду»** — «(Худаниң)... Өз өйигә болған (ниҗатлиқ) плани» грек тилида «Худаниң өйидики қанун-орунлаштурушлири» дегән ибарә билән ипадилиниду. ■ **1:4** 1Тим. 4:7; 6:4, 20; 2Тим. 2:16; Тит. 1:14; 3:9.

5 Әндиликтә бизгә тапиланған тәлимниң муддиаси
сап қәлб, пак виждан вә сахтилиқсиз етиқаттин
келип чиқидиған меһир-муһәббәттин ибарәттур.■
6 Бу ишларда бәзи кишиләр чәтнәп, бемәна
гәпләрни қилишқа бурулуп кәтти. 7 Уларниң
Тәврат қанунининиң өлимаси болғуси бар; бирақ улар
өзлириниң немә дәватқанлиғини яки өзлириниң
һәдәп қәйт қиливатқан сөзлириниң немә екәнлигини
чүшәнмәйду.

8 Әнди бизгә мәлумки, әгәр кишиләр Тәврат
қанунини әйни муддиасида қолланса, у
пайдилиқтур.□ ■ 9 Чүнки биз йәнә шуни билимизки,
Тәврат қануни һәққаний адәмләр үчүн түзүлгән
әмәс, бәлки қанунға хилаплиқ қилғучилар вә бойни
қаттиқлар үчүн, ихлассизлар вә гунакарлар үчүн,
ипласлар вә күпүрлүк қилғучилар үчүн, атисини
өлтүргүчиләр вә анисини өлтүргүчиләр үчүн,
қатиллар, ■ 10 бузуқлуқ қилғучилар, бәччивазлар,
адәмләрни қуллуққа булиғучилар, ялғанчилар,
қәсәмхорлар үчүн вә яки сағлам тәлимләргә зит
болған башқа һәр қандақ қилмишларда болғанлар
үчүн түзүлгән. □ 11 Бу тәлимләр тәшәккүр-мубарәккә
лайиқ Болғучи Худаниң маңа аманәт қилған шан-

■ **1:5** Рим. 13:8; Гал. 5:14. □ **1:8** **«әгәр кишиләр Тәврат қанунини әйни муддиасида қолланса, у пайдилиқтур»** — «әйни муддиасида» грек тилида «қанунлуқ йолда қолланса». ■ **1:8** Рим. 7:12. ■ **1:9** Гал. 5:23. □ **1:10** **«Тәврат қануни... сағлам тәлимләргә зит болған башқа һәр қандақ қилмишларда болғанлар үчүн түзүлгән»** — «сағлам тәлим» — бу Павлусниң көп ишлитидиған ибариси. Худадин кәлгән тәлим уни қобул қилғанларда сағлам роһий һаятни һасил қилиду вә қувәтләйду.

шәривини аян қилған хуш хәвәргә асасланған.□ ■

Павлус өзи Худаниң рәһимдиллигини көрсәткүчи жанлиқ мисалдур

12 Маңа күч-қудрәт бәргән, мени ишәшлик дәп қарап,
Өз хизмитигә тайинлиған Рәббимиз Мәсиһ Әйсаға
тәшәккүр ейтимәнки, 13 У мени тайинлиди! — бурун
күпүрлүк вә зиянкәшлик қилғучи, залим бир адәм
болсамму, маңа рәһим көрситилди; чүнки мән бу
ишларни наданлиқ вә етиқатсизлиқтин қилған едим.
□ ■ 14 Һалбуки, Рәббимизниң маңа көрсәткән меһри-
шәпқити зиядилишип, Мәсиһ Әйсада болған етиқат
вә меһир-муһәббәт вуҗудумға елип кирилиши билән
ешип ташти. 15-16 Мошу сөз ишәшлик вә һәр
адәм уни қобул қилиши тегишликтур — «Мәсиһ
Әйса гунакарларни қутқузуш үчүн дунияға кәлди!».
Мән гунакарлар ичидики әң әшәддийисидурмән!
Лекин дәл шу сәвәптин Мәсиһ Әйсаниң әң әшәддий
гунакар болған мени, кейин Өзигә етиқат қилип,

□ **1:11 «бу тәлимләр тәшәккүр-мубарәккә лайиқ болғучи Худаниң маңа аманәт қилған шан-шәривини аян қилған хуш хәвәргә асасланған»** — «бу тәлимләр» («сағлам тәлим») Тәврат қанунининиң һәқиқий әһмийитини, униң «өз муддиасида қоллинидиған» яки «қанунлуқ йолда қоллинилидиған» мәзмунини өз ичигә алиду (8-айәт). ■ **1:11** 1Тес. 2:4; 1Тим. 6:15. □ **1:13 «У мени тайинлиди! — бурун күпүрлүк вә зиянкәшлик қилғучи, залим бир адәм болсамму...»** — «күпүрлүк қилғучи» — униң күпүрлүги беваситә Худаға қаритилған әмәс (чүнки у «ихласмән Йәһудий» еди), бәлки Худа әвәткән Қутқузғучи Мәсиһгә вә Униңға әгәшкәнләргә қаритилған. «Зиянкәшлик қилғучи» — Мәсиһгә әгәшкәнләргә зиянкәшлик қилғучи. **«чүнки мән бу ишларни наданлиқ вә етиқатсизлиқтин қилған едим»** — «етиқатсизлиқ» Худаниң Әйса Мәсиһдә болған ниҗат йолиға болған етиқатсизлиқтур. ■ **1:13** Юһ. 9:39,41; Рос. 3:17; 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; 1Кор. 15:9; Гал. 1:13.

мәңгүлүк һаятқа еришидиғанларға мисал қилип
мәндә Өзиниң барлиқ сәвир-тақитини аян қилиши
үчүн, маңа рәһим-шәпқәт көрситилгәндур. □ ■
17 Әнди мәңгүлүк Падишаға, йәни өлмәйдиған вә
көз билән көргили болмайдиған, бирдин-бир Худаға
әбәдил-әбәткичә һөрмәт-иззәт вә шан-шәрәп болғай!
Амин!□
18-19 Әй, оғлум Тимотий, бурун сән тоғрилиқ
ейтилған бешарәтлик вәһийләргә асасән бу буйруқни
саңа тапшуримән. Бу вәһийләрни қурал қилип,
етиқатта вә пак вижданиңда чиң туруп, гөзәл уруш
қилғайсән. Бәзиләр вижданида пак туруштин
чәтнәп кәтти, нәтиҗидә уларниң етиқати худди
хада ташқа урулуп ғәриқ болған кемидәк вәйран
болди. □ ■ 20 Хуменеус вә Искәндәрләр мана шундақ
кишиләрдиндур. Уларни күпүрлүк қилмаслиқни

□ **1:15-16 «Мошу сөз ишәшлик вә һәр адәм уни қобул қилиши тегишликтур — «Мәсиһ Әйса гунакарларни қутқузуш үчүн дунияға кәлди!». Мән гунакарлар ичидики әң әшәддийисидурмән! Лекин дәл шу сәвәптин Мәсиһ Әйсаниң әң әшәддий гунакар болған мени, кейин Өзигә етиқат қилип, мәңгүлүк һаятқа еришидиғанларға мисал қилип мәндә Өзиниң барлиқ сәвир-тақитини аян қилиши үчүн, маңа рәһим-шәпқәт көрситилгәндур»** — бу зор әһмийәтлик айәт тоғрилиқ «қошумчә сөз»имизни көрүң. ■ **1:15-16** Мат. 9:13; Мар. 2:17; Луқа 5:32; 19:10; 1Юһа. 3:5. □ **1:17 «мәңгүлүк Падишаһ»** — грек тилида «барлиқ заманларниң Падишаси». **«бирдин-бир Худаға әбәдил-әбәткичә ... шан-шәрәп болғай!»** — бәзи кона көчүрмиләрдә «бирдин-бир дана Худаға әбәдил-әбәткичә ... шан-шәрәп болғай!» дейилиду. □ **1:18-19 «бу вәһийләрни қурал қилип, етиқатта вә пак вижданиңда чиң туруп, гөзәл уруш қилғайсән»** — «гөзәл уруш қилғайсән» — әт егилири билән әмәс, әлвәттә, роһий күрәштур. Кейинки 6:12-айәттә тилға елинған «гөзәл күрәш»ни вә у тоғрисидики «қошумчә сөз»ни көрүң. ■ **1:18-19** 1Тим. 6:12; 1Тим. 3:9.

үгәнсун дәп, Шәйтанниң илкигә тапшурдум.□ ■

2

Җамаәтниң биринчи вәзиписи

1 Мән һәммидин авал, *етиқатчиларға* пүткүл
инсанлар үчүн Худадин тиләкләр тилишини, дуа-
тилавәт қилишини, башқилар үчүн мураҗиәт
қилишини вә тәшәккүрләр ейтишини, 2 болупму
падишалар вә барлиқ әмәлдарлар үчүн дуа-тилавәт
қилишини җекиләймән. Шундақ қилғанда, биз толуқ
ихласмәнлик вә салмақлиқ билән тинич вә аман-
есән һаят кәчүрәләймиз.■ 3 Бундақ дуа-тилавәт
қилиш гөзәл иштур, Қутқузғучимиз Худани хурсән
қилиду. 4 Чүнки У пүткүл инсанниң қутқузулуши
вә уларниң һәқиқәтни тонуп йетишини халайду.■
5 Чүнки бирла Худа бардур, Худа билән инсанлар
арисида бир келиштүргүчиму бар, У болсиму Өзи
инсан болуп кәлгән Мәсиһ Әйсадур.□ ■ 6 У барлиқ
инсанларни һөр қилиш үчүн Өзини қурбан қилип

□ **1:20 «Уларни күпүрлүк қилмаслиқни үгәнсун дәп, Шәйтанниң илкигә тапшурдум»** — «Шәйтанниң илкигә тапшурулуш» болса, етиқат йолидин хеләла чәтнигән кишиләрни өз гуналирини тонусун дәп, җамаәт ишләтсә болидиған еғир бир тәдбирдур. Униңда шундақ кишиләр җамаәттики барди-кәлдидин чиқирилипла қалмай, бәлким кесәл болуп қелиши яки балаю-апәткә учриши мүмкин. Бу иш тоғрилиқ йәнә «1Кор.» 5-бап, изаһатлири вә шу мәктуптики «қошумчә сөз»ни көрүң. ■ **1:20** 1Кор. 5:5; 2Тим. 2:17; 4:14. ■ **2:2** Йәр. 29:7. ■ **2:4** Әз. 18:23; 2Пет. 3:9. □ **2:5 «Чүнки бирла Худа бардур»** — яки «чүнки Худа бирдур» — «Қан.» 6:4 («Пәрвәрдигар Худайимиз, Пәрвәрдигар бир бирликтур») вә изаһатни көрүң. ■ **2:5** Юһ. 17:3; Рим. 3:30; Гал. 3:19; Ибр. 9:15.

бәдәл төлиди; шундақ қилип бекитилгән вақит-
саитидә Худаниң нижатиға гувалиқ берилди.□ ■
7 Мән бу гувалиқни йәткүзүш үчүн җакарчи вә
расул болушқа тайинлинип (мениң бу сөзлиримниң
һәммиси раст, мән ялған гәп қилмидим), ят
әлликләргә етиқат вә һәқиқәт йолида үгәткүчи
болуп тикләндим.■ 8 Шуңа, мән шуни халаймәнки,
әрләр қәйәрдә болсун, дуаға җәм болғанда ғәзәпсиз
вә дәталашсиз һалда, һалал әмәллик қоллирини
көтирип дуа қилсун. ■

9 Охшаш йолда аялларму мувапиқ кийинип,
өзлирини ар-номус вә салмақлиқ билән пәрдаз
қилсун. Уларниң өзлирини пәрдазлаш, чачлирини
алаһидә ясаш вә алтун, үнчә-мәрвайит вә есил
қиммәт кийим-кечәкләр билән әмәс, ■ 10 бәлки
гөзәл әмәллири билән пәрдазлишини халаймән.
Бу, Худа йолида тәқвадар болай дегән аялларға
яришиду. 11 *Җамаәт сорунлирида*, аяллар тинич
олтирип, толуқ итаәтмәнлик билән тәлим алсун.

□ **2:6 «У (Мәсиһ) барлиқ инсанларни һөр қилиш үчүн Өзини қурбан қилип бәдәл төлиди»** — бу «һөр қилиш» гунаниң вә Шәйтанниң илкидин. **«шундақ қилип бекитилгән вақит-саитидә Худаниң нижатиға гувалиқ берилди»** — башқа бир хил тәрҗимиси: «Бу улуқ ишқа (йәни Мәсиһниң өлүми вә тирилиши) бекитилгән вақти-саитидә гувалиқ берилди». Лекин бизниңчә Әйсаниң өлүминиң өзи шу «гувалиқ»тур — демәк, Әйсаниң қурбанлиғи Худаниң чәксиз муһәббәт вә нижатлиқ плани тоғрилиқ бәлгүләнгән вақтида ашкариланди. ■ **2:6** Мат. 20:28; Әф. 1:7; Кол. 1:14. ■ **2:7** Рос. 9:15; 13:2; 22:21; Рим. 1:9; 9:1; Гал. 1:16; 2:8; Әф. 3:8; 2Тим. 1:11. ■ **2:8** Зәб. 133:1-2; Юһ. 4:21. ■ **2:9** Тит. 2:3; 1Пет. 3:3.

□ 12 Лекин аялларниң әрләргә тәлим бериши яки
улар үстидин һөкүм сүрүшигә йол қоймаймән.
Әксичә, улар тинич болсун. □ ■ 13 Чүнки авал Адәм
ата, кейин Һава ана яритилған. ■ 14 Авал алдинип
аздурулғанму Адәм ата әмәс, бәлки *Һава ана* еди. У
толиму алданғанлиғидин уларниң итаәтсизлигигә
чүшүп қалған еди. ■ 15 Лекин аяллар етиқатта,
меһир-муһәббәт вә пак-муқәддәсликтә салмақлиқ
билән туридиғанла болса, улар туғутта сақ-саламәт
қутулиду.□

3

Җамаәтниң йетәкчилири

□ **2:11 «Җамаәт сорунлирида, аяллар тинич олтирип, толуқ итаәтмәнлик билән тәлим алсун»** — Йәһудийларниң әнъәнилири бойичә аял кишиләр Худаниң сөзлирини үгәнмәслик керәк еди, шуңа расулниң бу сөзи чоң бир йеңилиқ еди. □ **2:12 «Лекин аялларниң әрләргә тәлим бериши яки улар үстидин һөкүм сүрүшигә йол қоймаймән»** — бу тәлим тоғрилиқ, шундақла ача-сиңилларға ата қилинған илтипатлар тоғрилиқ «1Кор.» 14:34-35 вә «Коринтлиқлар (1)»дики «қошумчә сөз»имизниму көрүң. ■ **2:12** Яр. 3:16; 1Кор. 14:34; Әф. 5:24. ■ **2:13** Яр. 1:27; 2:22. ■ **2:14** Яр. 3:6. □ **2:15 «Лекин аяллар етиқатта, меһир-муһәббәт вә пак-муқәддәсликтә салмақлиқ билән туридиғанла болса, улар туғутта сақ-саламәт қутулиду»** — демәк, «Аяллар Худаниң ләнитигә учриғанлиқтин туғути қийин вә хәтәрлик болсиму, униңдин сақ-саламәт өтүп кетиду». Бу 14-15-айәтни: «Аяллар әрләргә тәлим бериш, әрләр үстигә һөкүм сүрүштә әмәс, бәлки бала туғуш вә уни беқиш җәрянида, етиқат арқилиқ еришидиған қутқузулуштин бәһримән болалайду» дегән башқа бир мәнидә чүшинишкиму болиду. Айәтниң: «Бирақ аяллар Һава аниниң нәслидин туғулған Әйса Мәсиһ арқилиқ қутқузулиду» дегән йәнә бир чүшәнчиси әйни тексткә анчә йеқин кәлмәйду, дәп қараймиз.

1 «Әгәр бириси җамаәткә йетәкчи болушқа
интилсә, у гөзәл бир вәзипини арзу қилған
болиду» дегән бу сөз һәқтур. □ 2 Әнди йетәкчи
болса әйипсиз, бир хотунлуқ, салмақ, пәмлик,
әдәплик, меһмандост, Худа тоғрисида тәлим
берәләйдиған болуши,□ ■ 3 шундақла һарақкәш
вә зораван болмаслиғи, мулайим болуши, сәпра,
нәпсанийәтчи болмаслиғи,□ 4 әз аилисини яхши
башқуралайдиған болуши, толиму салапәтлик
билән пәрзәнтлирини ата-анисиға бойсунидиған
қилип тәрбийиләләйдиған киши болуши керәк.□

□ **3:1 «Әгәр бириси җамаәткә йетәкчи болушқа интилсә, у гөзәл бир вәзипини арзу қилған болиду»** — «йетәкчи»ләр тоғрилиқ «Филиппийилиқларға»дики «қошумчи сөз», «йетәкчиләр вә хизмәткарлар» дегән сөзлиримизни көрүң. «Ақсақал» вә «йетәкчи» әмәлийәттә бир гәптур. □ **3:2 «Әнди йетәкчи болса әйипсиз, бир хотунлуқ, салмақ, пәмлик, әдәплик, меһмандост, Худа тоғрисида тәлим берәләйдиған болуши... (керәк)»** — «бир хотунлуқ», бәлким «өз аялиға садиқ» дегән мәнидә. Буниң тоғрилиқ «қошумчә сөз»имизни көрүң. ■ **3:2** 2Тим. 2:24; Тит. 1:6. □ **3:3 «... шундақла һарақкәш вә зораван болмаслиғи, мулайим болуши, сәпра, нәпсанийәтчи болмаслиғи... (керәк)»** — «нәпсанийәтчи» грек тилида «өзини булғайдиған нәпсанийәтчиликкә берилгән» дегән бир сөз билән ипадилиниду. Бу сөзгә қариғанда, пул вә мал-дунияни қоғлишиш инсанни һарам қилип булғайду. Бу тема тоғрисида йәнә «Луқа» 16:9-11 вә шу айәтләрдики изаһатларни вә «Луқа»дики «қошумчә сөз»имиздики 16-бап тоғрилиқ «наһәқ дунияға тәвә болған мал-дуния» дегән мәзмунни көрүң. □ **3:4 «өз аилисини яхши башқуралайдиған болуши, толиму салапәтлик билән пәрзәнтлирини ата-анисиға бойсунидиған қилип тәрбийиләләйдиған киши болуши керәк»** — «толиму салапәтлик билән... тәрбийиләләйдиған» дегәнлик ибарә терикмәй балилирини тәрбийиләйдиғанлигини билдүриду. Айәтниң башқа бир хил тәрҗимиси: «пәрзәнтлирини өз ата-анисиға толуқ һөрмәт билән бойсунидиған қилип тәрбийиләләйдиған киши болуши керәк».

5 Чүнки бириси өз аилисини башқурушни билмисә, у
Худаниң жамаитидин қандақму хәвәр алалисун?
6 *Йетәкчи* йеңи етиқатчилардин болмисун;
ундақ болса, у тәкәббурлишип кетиши мүмкин,
шуниңдәк Шәйтанниң әйивигә кирип, у учриған
һөкүмгә чүшиду.□ 7 У *жамаәтниң* сиртидикиләр
тәрипидинму убдан тәриплинидиған болуши керәк;
шундақ болғанда, у башқиларниң қарилишиға
учримайду, Шәйтанниң қилтиғиға чүшмәйду.□

Жамаәтниң хизмәткарлири

8 Худди *йетәкчиләргә* охшаш, жамаәтниң
хизмәткарлириму салмақ, икки хил гәп
қилмайдиған, һарақ-шарапқа берилмәйдиған,

□ **3:6 «Йетәкчи йеңи етиқатчилардин болмисун; ундақ болса, у тәкәббурлишип кетиши мүмкин, шуниңдәк Шәйтанниң әйивигә кирип, у учриған һөкүмгә чүшиду»** — «Шәйтанниң әйивигә кириш» бәлким Шәйтанниң әслидики гунайи, йәни тәкәббурлишип кәткинини (шундақла Худаниң жазасиға учриғанлиғини вә кәлгүсидиму учрайдиғанлиғини) көрситиду. □ **3:7 «У жамаәтниң сиртидикиләр тәрипидинму убдан тәриплинидиған болуши керәк; шундақ болғанда, у башқиларниң қарилишиға учримайду, Шәйтанниң қилтиғиға чүшмәйду»** — «Шәйтанниң қилтиғи» немини көрситиду? Йетәкчиләрдә әйиплинәрлик йери болса (һәтта йошурун болсиму), шундақла «сирттикиләр» уни әйипләйдиған болса у бәлким у өзини ақлаш үчүн яки ишлирини йошуруш үчүн ялған гәп қилиши мүмкин. Ундақта у дәрһал Шәйтанниң илкидә болиду. Жамаәттикиләр тәрипидинму убдан «тәриплиниши» керәк, әлвәттә.

нәпсанийәтчи болмиған кишиләрдин болуши,□ ■
9 пак виждани билән етиқатниң сирини чиң
тутидиған болуши лазим. □ ■ 10 Бундақ
адәмләрниму алди билән синап көрүп, әйип
тәрәплири болмиса, андин хизмәт вәзиписигә
қоюшқа болиду. 11 Шуниңдәк, бу хизмәткарларниң
аяллириму тәмкин, питнә-пасат қилмайдиған,
салмақ вә һәр қандақ ишта ишәшлик болғанлардин
болуши лазим. □ 12 Хизмәткарлар бир хотунлуқ,
өз пәрзәнтлири вә аилисини яхши башқуридиған
кишиләрдин болсун. □ 13 Хизмәткарниң вәзиписини
убдан орунғанлар өзи үчүн яхши нам-атаққа сазавәр
болиду вә Мәсиһ Әйсада болған етиқатта зор җүръәт-

□ **3:8 «Худди (йетәкчиләргә) охшаш, җамаәтниң хизмәткарлириму салмақ, икки хил гәп қилмайдиған ... кишиләрдин болуши... (керәк)»** — хизмәткарлар җамаәтниң йетәкчилириниң ярдәмчиси болуп, улар һәр хил әмәлий ишларға мәсъул кишиләрдур. Йәнә «Филиппийиликларға»дики «қошумчә сөз»имиздики «йетәкчиләр вә хизмәткарлар» дегән мәзмунни көрүң. **«нәпсанийәтчи болмиған кишиләрдин болуши ... (керәк)»** — «нәпсанийәтчи» — 3-айәтни көрүң. ■ **3:8** Рос. 6:3. □ **3:9 «пак виждани билән етиқатниң сирини чиң тутидиған болуши лазим»** — «етиқаниң сири»: оқурмәнләрниң есидә барки, Инҗилдики «сирлар» болса Худа әслидә йошуруп кәлгән, Инҗил дәвридә Өз җамаитигә ашкарилиған чоңқур һәқиқәтләрни көрситиду. «Римлиқларға»дики «кириш сөзләр»ни көрүң. ■ **3:9** 1Тим. 1:19. □ **3:11 «шуниңдәк, бу хизмәткарларниң аяллириму тәмкин, ... һәр қандақ ишта ишәшлик болғанлардин болуши лазим»** — «хизмәткарларниң аяллириму» яки «аял хизмәткарлириму...». «Рим.» 16:1ни көрүң. □ **3:12 «Хизмәткарлар бир хотунлуқ, өз пәрзәнтлири вә аилисини яхши башқуридиған кишиләрдин болсун»** — «бир хотунлуқ» дегәнлик (яки «бир аялниңла ери») бәлким «өз аялиға садиқ» дегән мәнидә. Буниң тоғрилиқ «қошумчә сөз»имизни көрүң.

ишәшкә еришиду.□ ■

Мәсиһ болған сир

14 Мән гәрчә пат арида йениңға йетип беришни арзу
қилсамму, йәнила бу хәтни яздим; 15 Мабада мән
һаял болуп қалсам, хәттин Худаниң аилиси арисида
өзүңни қандақ тутуш керәклигини билисән. Бу аилә
болса тирик Худаниң жамаити, һәқиқәтниң түврүги
вә тәглигидур. □ 16 Һәммәйлән етирап қилмай
туралмайдуки, ихласмәнликниң сири бүйүктур: —

«Өзи инсан тенидә аян болди,
Роһ Униң һәққанийлиғини испатлиди,
Пәриштиләргә у көрүнди,
Униң хәвири пүткүл әлләргә жакаланди,
Жаһанда Униңға иман кәлтүрүлди,

□ **3:13 «яхши нам-атаққа сазавәр болиду вә Мәсиһ Әйсада болған етиқатта зор жүръәт-ишәшкә еришиду»** — «Рос.» 6-8-бапта баян қилинған «хизмәткар» болған Истифан вә Филип буниңға икки убдан мисалдур. ■ **3:13** Мат. 25:21. □ **3:15 «Мабада мән һаял болуп қалсам, хәттин Худаниң аилиси арисида өзүңни қандақ тутуш керәклигини билисән»** — «Худаниң аилиси»: — оқурмәнләрниң есидә барки, ибраний тилида вә грек тилида (уйғур тилиға охшаш) «өй» вә «аилә» бирла сөз билән ипадилиниду. Худаниң «өйи» униң аилиси, йәни униң «тирик ибадәтханиси», «тирик өйи»дур. «1Пет.» 2:4-8ниму көрүң.

У шан-шәрәп ичидә әршкә көтирилди».□ ■

4

1 Әнди Роһ шуни алаһидә ейтидуки, ахир заманларда
бәзиләр етиқаттин йенип, алдамчи роһларға вә
җинларниң тәлимлиригә берилип әгишиду.□ ■
2 Бундақ *тәлим бәргүчиләр* сахтилиқта ялғанчилиқ
қилип, худди дағмаллап көйдүрүвәткәндәк өз
виҗданини йоқитип қойған;□ 3 улар никаһлинишни
вә бәзи йемәкликләрни истемал қилишни
мәнъий қилиду. Амма *улар мәнъий қилидиған*
йемәкликләрни Худа Өзигә етиқат қилған һәм
һәқиқәтни билгәнләрниң тәшәккүр ейтип қобул

□ **3:16 «ихласмәнликниң сири бүйүктур»** — «ихласмәнликниң сири»ниң үч мәнаси болуши мумкин: — (1) Әйса Мәсиһниң өзидә ихласмәнликниң мужәссәмләштүрүлүши, биз инсанларға «ихласмәнлик»ниң немә екәнлиги аян қиди; (2) «ихласмәнликни (инсанларға) елип келидиған сир» (3) «ихласмәнләргә (йәни Худаниң мөмин бәндилиригә) тапшурулған сир» — демәк, бизниң етиқатимиз. Бизниңчә Павлусниң көрсәткәнлири 1- вә 2-мәнидә. Шүбһисизки, бу сир дәл Әйса Мәсиһ Өзидур. **«Өзи инсан тенидә аян болди»** — бәзи қедимки көчүрмиләрдә «Худа инсан тенидә аян болди» дейилиду. **«Өзи инсан тенидә аян болди, Роһ Униң һәққанийлиғини испатлиди...»** — «Роһ» Муқәддәс Роһ, Худаниң Роһи. ■ **3:16** Мар. 16:19; Луқа 9:51; Юһ. 1:14; Рос. 1:2; Әф. 3:5, 6. □ **4:1 «Әнди Роһ шуни алаһидә ейтидуки,... »** — «Роһ» — Муқәддәс Роһ, Худаниң роһи. **«алдамчи роһларға вә җинларниң тәлимлиригә берилип әгишиду»** — «алдамчи роһлар» вә «җинлар» бир гәптур. ■ **4:1** Мат. 24:23; 2Тес. 2:3; 2Тим. 3:1; 2Пет. 3:3; Йәһ. 18. □ **4:2 «... худди дағмаллап көйдүрүвәткәндәк өз виҗданини йоқитип қойған»** — бәзи алимлар бу сөзни: «Шәйтан уларниң виҗданлирини «мениңки» дәп дағмаллап қойған» дегәндәк чүшиниду.

қилиши үчүн яратқан еди.□ ■ 4 Чүнки Худа яратқан
һәммә нәрсә яхшидур, улар тәшәккүр билән қобул
қилинса, уларниң һеч қайсисини чәкләп рәт
қилишқа болмайду.□ ■ 5 Чүнки улар Худаниң
сөз-калами вә инсанларниң дуаси билән һалал
қилиниду.□

Әйса Мәсиһниң яхши хизмәткари

6 Бу несиһәтләрни қериндашларниң сәмигә
салсаң, Мәсиһ Әйсаниң яхши хизмәткари болған
болисән. Шундақла, өзүңниң әстайидил әгәшкән
етиқаттики вә сағлам тәлимләрдики сөзләр билән
қувәтләндүрүлгәнлигиң аян болиду.■ 7 Амма
ихлассизларниң вә момайларниң әпсанилирини
чәткә қеқип, өзүңни ихласмәнлик йолида
чиниқтуруп йетиштүргин.□ ■ 8 Чүнки «Бәдәнни

□ **4:3 «улар никаһлинишни вә бәзи йемәкликләрни истемал қилишни мәнъий қилиду. Амма улар мәнъий қилидиған йемәкликләрни Худа Өзигә етиқат қилған һәм һәқиқәтни билгәнләрниң тәшәккүр ейтип қобул қилиши үчүн яратқан еди»** — бу айәт тоғрилиқ биз «қошумчә сөз»имиздә қисқичә тохтилимиз. ■ **4:3** Яр. 1:29; 9:3; Рим. 14:6; 1Кор. 10:30. □ **4:4 «Чүнки Худа яратқан һәммә нәрсә яхшидур, улар тәшәккүр билән қобул қилинса, уларниң һеч қайсисини чәкләп рәт қилишқа болмайду»** — бу сөз пәқәт барлиқ йемәкликләрни әмәс, йәнә у жуқурида тилға алған никаһда болған әр-аяллиқ жинсий мунасивәтни өз ичигә алиду. ■ **4:4** Яр. 1:31; Рос. 10:15; Рим. 14:14. □ **4:5 «Чүнки улар Худаниң сөз-калами вә инсанларниң дуаси билән һалал қилиниду»** — грек тилида «инсанларниң дуаси» дегән алаһидә сөз болуп «шу дуалар Худа билән йеқин алақә-мунасивәттә болиду» дегән мәнини пуритип бериду. ■ **4:6** 2Тим. 1:5; 3:14,15. □ **4:7 «... өзүңни ихласмәнлик йолида чиниқтуруп йетиштүргин»** — «чиниқтуруп йетиштүргин» дегини грек тилида «гимнастика» («тән һәрикити») билән мунасивәтлик сөз. ■ **4:7** 1Тим. 1:4; 6:20; 2Тим. 2:16; Тит. 1:14; 3:9.

чиниқтурушниң азрақ пайдиси бар, лекин
ихласмәнликтә интилишниң һәртәрәплик пайдиси
бар; у һазирқи вә кәлгүси һаят үчүн бәхит
елип келиду»■ 9 — бу сөз һәқтур вә уни қобул
қилишқа пүтүнләй әрзийду. 10 Әмәлийәттә биз
буниң үчүн җапалиқ әҗир сиңдүрүватимиз вә
хар қилиниватимиз. Чүнки үмүтүмизни пүткүл
инсанларниң, болупму етиқат қилғучиларниң
Қутқузғучиси — мәңгү һаят Худаға бағлидуқ.□
11 Бу ишларни *җамаәткә* тохтимай тапилиғин
вә үгәткин. 12 Һеч кимниң сениң яшлиғиңға
сәл қаришиға йол қойма; бәлки сөзлириңдә,
әмәллириңдә, меһир-муһәббәт, етиқат вә пакликта
етиқатчиларға нәмунә бол. □ ■ 13 Мән йениңға
барғичә, өзүңни җамаәткә *муқәддәс язмиларни* оқуп
бериш, җекиләш вә тәлим беришкә беғишлиғин.□
14 *Җамаитиңниң* ақсақаллири қоллирини учаңға
қойғанда, *Худаниң* вәһийиси арқилиқ саңа ата

■ **4:8** Кол. 2:23. □ **4:10 «Әмәлийәттә биз буниң үчүн җапалиқ әҗир сиңдүрүватимиз вә хар қилиниватимиз»** — «хар қилиниватимиз» бәзи кона көчүрмиләрдә «күрәш қиливатимиз» дейилиду. **«чүнки үмүтүмизни пүткүл инсанларниң, болупму етиқат қилғучиларниң Қутқузғучиси — мәңгү һаят Худаға бағлидуқ»** — «пүткүл инсанларниң, болупму етиқат қилғучиларниң Қутқузғучиси» дегән ибаридә «инсанларниң Қутқузғучиси» дегәнлик бәлким «һәр адәмни сақлиғучи» дегән омумий мәнидә ишлитилиду. □ **4:12 «Һеч кимниң сениң яшлиғиңға сәл қаришиға йол қойма»** — Тимотий бәлким оттуз нәччә яшқа киргән. Лекин грек мәдәнийитидә қириқ яшқа киргән оғул балилар техи «яш» «жигит» дәп һесаплиниду. ■ **4:12** Тит. 2:7,15; 1Пет. 5:3. □ **4:13 «өзүңни җамаәткә муқәддәс язмиларни оқуп бериш, җекиләш вә тәлим беришкә беғишлиғин»** — «муқәддәс язмиларни оқуп бериш» тоғрилиқ: — шу вақитларда аз санлиқ кишиләр оқуялайтти вә техиму аз кишиләр Муқәддәс Китаптики бирәр қисимларға егә болушқа муйәссәр еди.

қилиниши билән сәндә болған илтипатқа бепәрвалиқ
қилма. □ ■ 15 Бу ишларға берилип, өзүңни уларға
толуқ атиғин. Шуниң билән сениң алға басқанлиғиң
һәммәйләнгә аян болиду. 16 Өзүңгә вә бәргән
тәлимиңгә изчил көңүл қойғин. Чүнки шундақ
қилғанда өзүңниму вә саңа қулақ салғанларниму
қутқузисән.

5

Җамаәттики бәзи әмәлий ишлар

1 Яшанған әрләрни әйиплигәндә қаттиқ сөзлимигин,
бәлки уларға атаң сүпитидә несиһәт бәргин.
Шуниңдәк, жигитләргә қериндашлириң сүпитидә
сөзлигин.■ 2 Яшанған аялларға анаң сүпитидә,
яш аялларға ача-сиңиллириң сүпитидә һәр ишта пак
қәлб билән муамилә қилғин. 3 Һәқиқий тул аялларни
һөрмәтләп, уларниң һалидин хәвәр ал.□ 4 Лекин, тул
аялларниң пәрзәнтлири яки нәврилири болса, улар

□ **4:14 «Җамаитиңнниң ақсақаллири қоллирини учаңға қойғанда, Худаниң вәһийиси арқилиқ саңа ата қилиниши билән сәндә болған илтипатқа бепәрвалиқ қилма»** — җамаәтниң ақсақаллириниң етиқатчини бирәр вәзипигә тайинлиғандә, қоллирини униң учисиға қоюп туруп дуа қилиши Инҗилдики башқа йәрләрдиму көрүниду. «Илтипат» мошу йәрдә Муқәддәс Роһ ата қилған мәлум бир алаһидә қабилийәтни көрситиду. Бундақ қабилийәтләрниң бәзилири тоғрилиқ «1Кор.» 12-, 14-бапни көрүң. «Қошумчә сөз»имиздә Тимотийға тапшурулған илтипат тоғрилиқ сөзләймиз. ■ **4:14** Рос. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Тим. 5:22; 2Тим. 1:6. ■ **5:1** Лав. 19:32. □ **5:3 «һәқиқий тул аялларни һөрмәтләп, уларниң һалидин хәвәр ал»** — «һәқиқий тул аяллар» мошу йәрдә еридин жуда болған, қийинчилиқта турған аялларни көрситиду. «Һөрмәтләп, уларниң һалидин хәвәр ал» грек тилида бирла сөз билән ипадилиниду.

алди билән өз аилисигә нисбәтән ихласмәнликни
үгинип, өз ата-анисиниң әҗрини яндурсун; чүнки
бу иш Худани хурсән қилиду.■ 5 Әнди һәқиқий
тул өтүватқан, ялғуз қалған аяллар болса, үмүтини
Худаға бағлиған болуп, кечә-күндүз дуа-тилавәттә
болиду.■ 6 Лекин һозур-һалавәткә берилгән тул
хотун һаят болсиму, өлгәнгә баравәрдур. 7 Әнди
башқилар тәрипидин әйиплинидиған әһвалға чүшүп
қалмаслиғи үчүн сән уларға бу ишларни җекиләп
тапилиғин. 8 Лекин бириси өз туққанлиридин,
болупму өз аилисидикиләрдин хәвәр алмиса, у
етиқаттин танған дәп қарилип, капирлардин бәттәр
болиду.■

9 Тул аял тизимға елинса, йеши атмиштин
төвән болмаслиғи, бирла әрниң аяли болған
болуши керәк, □ 10 йәнә гөзәл әмәллири билән
тәрипләнгән болуши, балилирини яхши тәрбийиләп
чоң қилған, мусапирларға меһмандостлуқ
көрсәткән, муқәддәс бәндиләрниң путлирини жуюп
қойған, қийинчилиқта қалғанларға ярдәм қолини
узартқан, өзини һәр хил хәйр-сахавәт ишлириға

■ **5:4** Яр. 45:10,11; Мат. 15:4; Мар. 7:10; Әф. 6:1, 2. ■ **5:5** Луқа 2:36; 1Кор. 7:32. ■ **5:8** Гал. 6:10. □ **5:9** **«Тул аял тизимға елинса, йеши атмиштин төвән болмаслиғи, бирла әрниң аяли болған болуши керәк...»** — «тул аял тизимға елинса» дегәндики «тизим» бәлким җамаәт ичидики алаһидә ярдәм алғучи тул аялларниң тизимини көрситиду. Уларниң йәнә бәлким алаһидә дуа вә башқа һаҗәтмәнләрни йоқлаш хизмәтлири бар еди; йәнә келип улар қайтидин той қилмаслиққа вәдә қилиши керәк болуши мүмкин (12-айәтни көрүң). «Бирла әрниң аяли болған болуши керәк» дегәнниң «бирла әрлик болған болуши керәк» яки «өз еригә садиқ болған болуши керәк» дегән башқа бир хил чүшәнчиси бар.

беғишлиғанлар болуши керәк. □ ■ 11 Лекин яш тул
аялларни *тизимликкә* киргүзмә. Чүнки уларниң ишқ һәвәслири қозғилип Мәсиһдин тенип, қайта никаһлинишни арзу қилиду;
12 шуниң билән, улар дәсләп бәргән вәдисигә хилаплиқ қилиш сәвәплик әйиплик болиду. □
13 Униң үстигә улар һорунлуқни адәт қиливелип, өйму-өй доқуруп жүрүшни үгиниду; шундақла һорун болупла қалмай, ғәйвәт қилип, башқиларниң ишлириға чепилғақ болуп налайиқ ишларға валақлайдиғанлардин болуп қелиши мүмкин. □ ■
14 Шуниң үчүн, бундақ яш тул аялларниң никаһлинип, пәрзәнт көрүп, өй ишлири билән шуғуллинишини халаймән. Шундақ қилғанда, бизгә қарши турғучиға бизни һәр қандақ әйипләп-

---

□ **5:10 «йәнә гөзәл әмәллири билән тәрипләнгән болуши, ... муқәддәс бәндиләрниң путлирини жуюп қойған... өзини һәр хил хәйр-сахавәт ишлириға беғишлиғанлар болуши керәк»** — «муқәддәс бәндиләрниң путлирини жуйған»: — оқурмәнләргә аянки, «пут жуюш» Оттура Шәриқтики өрп-адәтләрдин еди, сәпәрдин кәлгән меһманларни қизғинлиқ билән күтүшни билдүрәтти. Бу ишниң өзи бәлким башқа етиқатчиларниң хизмитидә кәмтәрлик билән болушниң яхши бәлгүси еди («Юһ.» 13:1-17ни көрүң). ■ **5:10** Яр. 18:4; 19:2; Луқа 7:38,44; 1Пет. 4:9. □ **5:12 «... улар дәсләп бәргән вәдисигә хилаплиқ қилиш сәвәплик әйиплик болиду»** — «дәсләп бәргән вәдиси» бәлким уларниң һәр бириниң «Әйса Мәсиһ үчүн жамаәтниң хизмитидә болимән, қайта той қилмаймән» дегәндәк бир вәдисини көрситиши мүмкин. 9-айәтни йәнә көрүң. □ **5:13 «Униң үстигә улар һорунлуқни адәт қиливелип, өйму-өй доқуруп жүрүшни үгиниду; шундақла һорун болупла қалмай, ғәйвәт қилип, башқиларниң ишлириға чепилғақ болуп налайиқ ишларға валақлайдиғанлардин болуп қелиши мүмкин»** — демәк, әгәр ундақ майиллиғи болған тул аялларға жамаәт тәрипидин иқтисадий ярдәм берилгән болса («тизимланса»), улар техиму шундақ йолда меңип кетиши мүмкин. ■ **5:13** Тит. 2:3.

һақарәтләш пурсити чиқмайду. □ ■ 15 Чүнки
шундақ бәзи тул аяллар аллиқачан етиқаттин тенип
Шәйтанниң кәйнигә кирип кәтти. 16 Әгәр етиқати
бар бир әр яки аял кишиниң тул қалған туққанлири
болса, у өзи уларға ярдәм бәрсун, жүки жамаәткә
чүшмисун. Шундақ болғанда, жамаәт һәқиқий егә-
чақисиз тул аялларға ярдәм қилалайду.□

Ақсақаллар тоғрисида

17 Жамаәтни яхши йетәкләйдиған ақсақаллар,
болупму Худаниң сөз-каламини йәткүзүш вә тәлим
бериштә әҗир сиңдүргәнләр икки һәссә һөрмәткә
сазавәр қилинсун. □ ■ 18 Чүнки муқәддәс язмиларда:
«Хаман тәпкән өкүзниң ағзини боғма» вә: «Мәдикар
өз һәққини елишқа һәқлиқтур» дейилгән. □ ■

□ **5:14 «бизгә қарши турғучиға бизни һәр қандақ әйипләп-һақарәтләш пурсити чиқмайду»** — «бизгә қарши турғучи» Шәйтанниң өзини яки йәр йүзидә Инҗилға қарши чиққанларни көрситиду. ■ **5:14** 1Кор. 7:9. □ **5:16 «Әгәр етиқати бар бир әр яки аял киши...»** — бәзи кона көчүрмиләрдә пәқәт «етиқатчи аял киши...» дейилиду. □ **5:17 «Жамаәтни яхши йетәкләйдиған ақсақаллар, болупму Худаниң сөз-каламини йәткүзүш вә тәлим бериштә әҗир сиңдүргәнләр икки һәссә һөрмәткә сазавәр қилинсун»** — Инҗилда «ақсақаллар» дегәнниң башқа хил ипадиси «йетәкчиләр». «Филиппилиқларға»дики «кириш сөз», шундақла «Тебирләр»ниму көрүң. «Икки һәссә һөрмәткә сазавәр қилинсун» — демәк, һәм жамаәтниң чоңқур иззитигә вә лайиқ болған иқтисадий ярдәмгә муйәссәр болсун (чүнки тәлим бериштә вә жамаәттин хәвәр елишта әстайидил болуш дайим көп вақитлири сәрп қилиниду). ■ **5:17** Рим. 15:27; 1Кор. 9:11; Гал. 6:6; Фил. 2:29; 1Тес. 5:12; Ибр. 13:17. □ **5:18 «Хаман тәпкән өкүзниң ағзини боғма» ... «Мәдикар өз һәққини елишқа һәқлиқтур»...** — Тәврат, «Қан.» 25:4 вә Инҗил, «Луқа» 10:7. ■ **5:18** Лав. 19:13; Қан. 24:14; 25:4; Мат. 10:10; Луқа 10:7; 1Кор. 9:9.

19 Икки яки үч гувачи һазир болмиғичә, ақсақал
үстидин қилинған әрзни қобул қилма. □ ■ 20 Әгәр
ақсақаллардин бириси гуна садир қилған болса,
башқиларниңму буниңдин ибрәт елип қорқуши
үчүн, жамаәт алдида тәнбиһ берип әйиплигин.□
21 Худаниң, Мәсиһ Әйсаниң вә Худа таллиған
пәриштиләрниң алдида шуни саңа агаһ қилип
тапилаймәнки, сән бу әмирләргә һеч айримичилиқ
қилмай, һеч қандақ ишта бир тәрәпкә ян басмай
қәтъий әмәл қилғин.■
22 Бирәвниң учисиға қолуңни қоюшқа алдирап
кәтмә; башқиларниң гуналириға шерик болма.
Өзүңни пак тутқин □ ■ 23 (ашқазиниң яхши
болмиғанлиғи, шундақла сән дайим ағрийдиған
болғачқа, сула ичивәрмәй, бир аз шарапму ичип

□ **5:19 «Икки яки үч гувачи һазир болмиғичә, ақсақал үстидин қилинған әрзни қобул қилма»** — Тәврат, «Қан.» 17:6, 19:5ни көрүң. ■ **5:19** Қан. 19:15. □ **5:20 «Әгәр ақсақаллардин бириси гуна садир қилған болса, башқиларниңму буниңдин ибрәт елип қорқуши үчүн, жамаәт алдида тәнбиһ берип әйиплигин»** — «башқиларниңму буниңдин ибрәт елип қорқуши үчүн...»: — демәк, қалған ақсақаллар ибрәт алсун. ■ **5:21** Қан. 17:4; 19:18; Рим. 1:9; 9:1; 2Кор. 1:23; 11:31; Гал. 1:20; Фил. 1:8; 1Тес. 2:5; 5:27; 1Тим. 6:13. □ **5:22 «Бирәвниң учисиға қолуңни қоюшқа алдирап кәтмә»** — «бирәвниң учисиға қолуңни қоюш» дегән һәрикәт, бирисини жамаәткә йетәкчилик вәзиписигә тайинлаш, кесәл адәмни сақайтиш яки башқа алаһидә бир дуа қилиш үчүн «Мән Худа алдида бу адәм билән бир болимән» дегәнни ипадиләйду. **«башқиларниң гуналириға шерик болма»** — бу сөз алдинқи: «Бирәвниң учисиға қолуңни қоюшқа алдирап кәтмә» дегән сөзгә бағлиқ. Чүнки ундақ һәрикәт қол қойғучи киши дуа қилинған киши үчүн: «И Худа, мән бу киши билән мәсъулийәттә бир болай» дегән дуани билдүриду. Амма «башқиларниң гуналириға шерик болма» дегәнниң башқа тәрәплири бар, әлвәттә. ■ **5:22** Рос. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Тим. 4:14; 2Тим. 1:6.

бәргин). □ ■ 24 Бәзи кишиләрниң гуналири бурунла
ениқ, шундақла сорақ күнигичә сақлиниду; лекин
бәзиләрниңки уларниң кәйнидин әгишип бариду,
кейин ашкарә болиду. □ ■ 25 Худди шуниңға
охшаш, бәзи кишиләрниң гөзәл әмәллирини асанла
көрүвалғили болиду; һазир ашкарә болмиса кейин
ашкариланмай қалмайду.□

6

1 Қуллуқ боюнтуруқ астида болғанларниң һәммиси
өз ғожайинлирини һәр тәрәптә һөрмәтлисун.
Шундақ қилғанда, Худаниң нами вә Униң тәлиминиң
һақарәткә учришидин сақланғили болиду.■
2 Ғожайинлири етиқатчи болса, қуллири: «Биз
һәммимиз охшашла қериндашларғу» дәп, уларға
һөрмәтсизлик қилмисун. Әксичә, уларға техиму
әстайидил хизмәт қилсун. Чүнки уларниң яхши

□ **5:23 «ашқазиниң яхши болмиғанлиғи, шундақла сән дайим ағрийдиған болғачқа, сула ичивәрмәй, бир аз шарапму ичип бәргин»** — Павлус бу сөзини бәлким жуқурики «өзүңни пак тутқин» дегәнлигидә һажити болмиған пәрһизләр болмисун дәп Тимотийниң кесилини көзләп ейтиду. ■ **5:23** Зәб. 103:15. □ **5:24 «Бәзи кишиләрниң гуналири бурунла ениқ, шундақла сорақ күнигичә сақлиниду; лекин бәзиләрниңки уларниң кәйнидин әгишип бариду, кейин ашкарә болиду»** — буниң мәнаси бәлким: «Бәзи кишиләрниң гуналирини асанла көрүвалғили болиду һәм уларниң чоқум сорақҗа тартилиши ениқ. Лекин, бәзи кишиләрниң гуналири болса пәқәт кейин, сорақтила ашкарә болиду». Шуниң үчүн Тимотий башқиларға «қол қоюш»та дайим пәхәс болуп, әтраплиқ ойлиши керәк. ■ **5:24** Гал. 5:19. □ **5:25 «бәзи кишиләрниң гөзәл әмәллирини асанла көрүвалғили болиду»** — башқа бир хил тәрҗимиси: «бәзи кишиләрниң гөзәл әмәллири сорақтин авал көрүнәрлик болиду». ■ **6:1** Әф. 6:5; Кол. 3:22; Тит. 2:9; 1Пет. 2:18.

хизмитидин бәһримән болидиғанлар дәл садиқ етиқатчилар һәм сөйүмлүк бәндиләрдур. Сән бу тәлимләрни үгәткин вә җекилигин.

Ялған тәлим вә пулпәрәсликниң ақивити

3 Охшимиған тәлимләрни тәрғиб қилған вә
сағлам сөзләрни (йәни Рәббимиз Әйса Мәсиһниң
һәқ сөзлирини), шундақла ихласмәнликкә
йетәкләйдиған тәлимни қобул қилмиған киши
болса, 4 ундақлар дәвәқә көрәңләп кәткән, һеч
немә чүшәнмәйдиған кишиләрдиндур. Улар
низа-муназирә пәйда қилишқа вә гәп талишишқа
һерисмән; бундақ ишлардин һәсәтхорлуқ, җедәл-
маҗира, төһмәт, рәзил гуманхорлуқ һасил
болиду,■ 5 һәмдә нийити чирикләшкән, һәқиқәттин
мәһрум болған кишиләр арисида дайимлиқ
сүркилиш кәлтүрүп чиқириду. Бундақ кишиләр
ихласмәнликни пайда-тапавәтниң бир йоли дәп
қарайду.■
6 Дәрвәқә, *Худаға* ихласмән вә разимән болуш ғайәт
зор пайдидур.■ 7 Чүнки биз бу дунияға һеч немә
елип кәлмидуқ, шуниңдәк униңдин һеч неминиму
елип кетәлмәймиз.■ 8 Шуңа, йемәк-ичмәк вә
кийим-кечик йетәрлик болсила булардин қанаәт
қилимиз.■ 9 Лекин бай болушни ойлайдиғанлар
болса һаман аздурулушларға учрап, қапқанқа вә
шундақла инсанларни вәйранчилиққа вә һалакәткә
чөктүридиған нурғун әхмиқанә һәм зиянлиқ арзу-
һәвәсләрниң илкигә тейилип кетиду. ■ 10 Чүнки

■ **6:4** 1Тим. 1:4; 2Тим. 2:23; Тит. 3:9. ■ **6:5** 1Кор. 11:16. ■ **6:6** Пәнд. 15:16; Ибр. 13:5. ■ **6:7** Аюп 1:21; 27:19; Зәб. 48:18 ■ **6:8** Зәб. 54:24; Пәнд. 27:26; Мат. 6:25; 1Пет. 5:7. ■ **6:9** Пәнд. 11:28; Мат. 13:22; Яқ. 5:1.

пулпәрәслик һәр хил рәзилликләрниң йилтизидур.
Бәзиләр буниңға интилиши билән етиқаттин чәтнәп,
өзлирини нурғун дәрд-қайғулар билән санҗиди.■

Тимотийға несиһәт

11 Амма сән, әй Худаниң адими, бундақ ишлардин
жирақ қач; һәққанийлиқ, ихласмәнлик, ишәш-
етиқат, меһир-муһәббәт, сәвир-тақәт вә мөмин-
мулайимлиқни интилип қоғла. ■ 12 Етиқаттики
гөзәл күрәштә күчәп күрәш қил. Мәңгүлүк һаятни
чиң тутқин. Сән дәл буниңға чақирилдиң һәмдә униң
йолида нурғунлиған гувачилар алдида бу етиқатниң
гөзәл шаһитлиғини қилдиң.□ ■

13 Һәммигә һаятлиқ бериватқан Худаниң
алдида, шундақла Понтиус Пилатус алдида гөзәл
шаһитлиқни қилип гувалиқ бәргән Мәсиһ Әйсаниң
алдида саңа шуни тапилайманки, □ ■ 14 Рәббимиз
Әйса Мәсиһ қайта аян болғичә, *Худаниң* бу әмригә һеч
қусурсиз вә дағсиз әмәл қилғин. □ 15-16 Униң аян
болушини вақит-саити кәлгәндә бирдин-бир мәңгү
өлмигүчи, инсан йеқинлишалмайдиған нур ичидә
яшайдиған, һеч ким көрмигән вә көрәлмәйдиған

■ **6:10** Мис. 23:8; Қан. 16:19; Пәнд. 15:16. ■ **6:11** 2Тим. 2:22. □ **6:12** **«Етиқаттики гөзәл күрәштә күчәп күрәш қил»** — бу сөзләр вә айәтниң қалған қисми («гөзәл шаһитлиқ») тоғрисида «қошумчә сөз»имизни көрүң. ■ **6:12** 1Тим. 1:18. □ **6:13** **«Һәммигә һаятлиқ бериватқан Худаниң алдида, шундақла Понтиус Пилатус алдида гөзәл шаһитлиқни қилип гувалиқ бәргән Мәсиһ Әйса...»** — «гөзәл шаһидлиқ» дегән сөз тоғрисида «қошумчә сөз»имизни көрүң. ■ **6:13** Қан. 32:39; 1Сам. 2:6; Мат. 27:11; Юһ. 18:37; 1Тим. 5:21. □ **6:14** **«бу әмригә һеч қусурсиз вә дағсиз әмәл қилғин»** — «бу әмир» болса Тимотийға тапшурулған толуқ вәзипини көрситиду (3:3-20, 6:2-5).

мубарәкләшкә лайиқ болған бирдин-бир һөкүмран,
йәни падишаларниң Падишаси, рәбләрниң Рәбби
әмәлгә ашуриду. Униңға иззәт-һөрмәт вә әбәдил-
әбәт күч-қудрәт болғай, амин!■
17 Бу заманда бай болғанларға мәғрурланмаслиқни,
таянғусиз өткүнчи байлиққа әмәс, бәлки биз
бәһримән болушқа һәммини бизгә сехийлиқ билән
толуп ташқан һалда тәминлигүчи Худаға тайинип
үмүт бағлашни тапилиғин;□ ■ 18 уларға яхши
әмәлләрни қилишта *һәқиқий* бай болуңлар, хәйр-
сахавәтлик ишларда мәрт, башқилар билән ортақ
бәһрлинишкә қоли очуқ болуңлар дәп тапилиғин.
19 Улар бундақ қилғанда, һәқиқий һаятни тутуш үчүн
келәчәктә өзлиригә пухта бир асас-һул болидиған
бир ғәзнә топлалайду.■
20 Әй Тимотий, саңа аманәт қилинған *һәқиқәтләрни*
қоғда. Өзүңни ихлассиз, қуруқ гәплердин һәмдә
аталмиш илимниң талаш-тартишлиридин нери
тутқин. ■ 21 Бәзиләр мошундақ бемәна *илимгә*
егимән дәп җакалап, етиқаттин чәтниди.
Меһри-шәпқәт силәргә яр болғай!□

■ **6:15-16** 1Тим. 1:17; Вәһ. 17:14; 19:16; Мис. 33:20; Қан. 4:12; 1Юһа. 4:12. □ **6:17** **«биз бәһримән болушқа һәммини бизгә сехийлиқ билән толуп ташқан һалда тәминлигүчи Худа...»** — «сехийлиқ билән» грек тилида «зор байлиқлиридин бәргәндәк» дегән сөз билән ипадилиниду. ■ **6:17** Мар. 4:18; Луқа 8:14. ■ **6:19** Мат. 6:20; Луқа 12:33; 16:9. ■ **6:20** 1Тим. 1:4; 4:7; 2Тим. 2:16; Тит. 1:14; 3:9. □ **6:21** **«меһри-шәпқәт силәргә яр болғай!»** — бәзи кона көчүрмиләрдә: «меһри-шәпқәт саңа яр болғай!» дейилиду.

Муқеддес Калам (кирил йезиқ)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in Cyrillic script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5